

همایش ملے ادبیات
کودک و نوجوان
ومعنویت

زلزل معنویت چکیده مقالات

ششمین همایش
دانشگاه ادبیات
کودک و نوجوان

چهارمین جشنواره پژوهش

(جشنواره ملی شعرها و رساله های روز در فلسفه و ادبیات کودک و نوجوان)

دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)
مرکز مطالعات ادبیات کودک دانشگاه شیراز

اردیبهشت ۱۳۹۶ مشهد مقدس پایتخت فرهنگی جهان اسلام

بانظارت دکتر مه دخت پورخالقی چترودی

بررسی استعاره در ادبیات کودک از منظر زبان‌شناسی شناختی

الناز اقبالی^۱

اعظم جتتی‌فر^۲

زبان‌شناسی شناختی، یکی از مکاتب میان‌رشته‌ای نوین در زبان‌شناسی است. زبان‌شناسان شناختی، زبان را به عنوان موضوع علم خود مطالعه می‌کنند و سعی در توصیف نظام و نقش زبان دارند. آن‌ها به بررسی رابطه میان زبان انسان، ذهن او و تجارب اجتماعی و فیزیکی او می‌پردازند. در این میان، استعاره ابزار مناسبی برای دستیابی به اندیشه انسان است. زبان‌شناسان شناختی، استعاره را پدیده‌ای ذهنی و شناختی تلقی می‌کنند. لیکاف و جانسون نخستین کسانی بودند که نظریه استعاره مفهومی یا ادراکی را مطرح کردند. این دو محقق استعاره‌ها را به چند دسته تقسیم می‌کنند: استعاره‌های ساختاری، جهت‌ی، ظرفی، وجودی و شخصیت‌بخشی. در تعریف استعاره شخصیت‌بخشی می‌توان گفت که گاهی اشیای فیزیکی، شخص تلقی می‌شوند. ما با استفاده از این فرآیند قادر هستیم بسیاری از موجودات غیرانسانی را براساس مشخصات انسانی درک کنیم. در این نوع استعاره علاوه بر شخصیت‌بخشی به حیوانات، شخصیت‌بخشی به پدیده‌های طبیعی، گیاهان، اشیا و خوراکی‌ها نیز مشاهده می‌شود. استعاره شخصیت‌بخشی زیرمجموعه‌ای از استعاره‌های هستی‌شناختی نیز در نظر گرفته شده است. هدف

۱- کارشناس ارشد آموزش فارسی به غیر فارسی زبانان، دانشگاه فردوسی مشهد

ایمیل: e.eghbali.f@gmail.com

۲- کارشناس زبان و ادبیات فارسی و کارشناسی گروه زبان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد

از پژوهش حاضر، بررسی استعاره‌های به‌کاررفته در تعدادی از کتاب‌های کودکان است. به این منظور، ۸ کتاب کودک را در رده سنی «ب» (اول تا سوم دبستان) که در بازه سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵ نوشته شده بود، انتخاب و بررسی کرده‌ایم. با مشخص کردن انواع استعاره‌ها در هر ۸ کتاب، ملاحظه شده است که شخصیت‌بخشی از جمله پرکاربردترین نوع استعاره در این کتاب‌ها است و در این میان، شخصیت‌بخشی به حیوانات بیشتر مشاهده شده است.

کلیدواژه‌ها: ادبیات کودک، استعاره، زبان‌شناسی شناختی، شخصیت‌بخشی